

BULGARİSTAN TÜRK MASALLARI İLE YOZGAT (KARAKUYU) MASALLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Ahmet ÖCAL

Erciyes Üniversitesi Türk Dili Bölümü Okutmanı
aocal@erciyes.edu.tr

ÖZET

Masallarla ilgili kısa bilgiler verilerek; masalın genel tanımı yapılmıştır.

Bulgaristan Bölgesi'nden derlenen beş masal ile tip ve motif benzerliği içinde olan ve Yozgat Karakuyu çevresinden derlenen beş masalın (Anti Aarne – Stith Thompson'un masal inceleme metodu kullanılarak) incelenmesi yapılmıştır.

Yapılan inceleme neticesinde masalların aynı kaynaktan çıkmış olacağı kanaati uyanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Masal, Bulgaristan, Yozgat.

GİRİŞ

Masal, dünya edebiyatında ortak sözlü anlatım türlerinin başında gelir. Masalların bölgesel özellikleri, farklı kültürel yapıları bünyesinde taşıdığını da biliyoruz.

Bu yazımızda Bulgaristan Bölgesi'nden Nimetullah Hafız tarafından derlenen beş masal ile, Yozgat'a bağlı Karakuyu Köyü'nden tarafımızdan derlenen beş masalı karşılaştırmaya çalışacağız.

Yaklaşık yüzelli yıldan beri üzerinde çalışmalar yapılan masalın tanımı netlik kazanmamıştır.

Türk Dünyasında değişik kelimeler olarak karşımıza çıkan masal, Anadolu ve Balkan Türklerinin diline Arapça mesel kelimesinden girmiştir. Azerbaycan'da nagıl, Kazak Türkçesinde sabuv veya ertegu, Özbek Türkçesi'nde ertâk şeklinde ifade edilmektedir.

Ayrıca dâsitân, kıssa-i meşhure gibi adlarla da anıldığı görülür.

Masallar önceleri çocukları eğlendirmek için, dinleyenlere hoşça vakit geçirmek için ortaya konan ifadeler olarak tanıtılmaya çalışılıyordu. Halbuki masallar üzerinde yapılan ilmi çalışmalar bunun böyle olmadığını gös-

termiştir. Öyle güzel masallar vardır ki çocuk yaştaki insanların anlaması mümkün değildir.

İlhan Başgöz'ün "Türk Folkloruna Giriş" başlıklı yazısında "Her tarif biraz keyfe göredir. Ne tümünden doğru, ne tümünden yanlıştır. Tarifler konuyu değişmez kalıpların içine hapseder ve bu tarif kalıbı donmuş olarak kalır. Mitler ve masallar gibi en belirli türleri tarif etmek için koca bir kitap yazmak gerekir" demektedir.

Bizce masal: Bir takım olağanüstülükleri içine alarak insanları eğlendiren, insanlara ders veren, öğüt veren, geçmişin tecrübelerini tatlı bir dille gelecek nesillere aktaran, bütün bu özelliklerini bir kalıp içerisinde sunan anlatım türüdür.

Bir masalın oluşması için üç evreden geçmesi gerekir. Bunlardan birincisi, bir dinleyici karşısında anlatılırken insan zihninde düşünülerek meydana getirilmesi. İkincisi; meydana gelen bu ürünün dilden dile, insandan insana sözle aktarılması, Üçüncüsü ise, sözlü olarak anlatılan masalın halka sunulması, halkın ağzında dolaşır olmasıdır.

Bunların üçü de ilerleyen zaman içerisinde değişim gösterir. Bir masal her söylenişinde az veya çok değişikliğe uğrar.

Masalı anlatan anlattığı masalı ya birinden öğrenmiştir ya da zihninde tasarlamıştır. Masalın çerçevesi masalıcının zihninde tam olarak biçimlenmemiş olsa da taslak olarak yer etmiştir. Masalın son şekli anlatılırken ortaya çıkar.

Masalın sözlü olarak yayılması onu değişime iter. Bu değişim sebebiyle masal, yeni devirlerin, değişik çevrelerin, yeni anlatıcıların isteklerine göre değişir. Masalın devamı da böylece sağlanmış olur.

Masal varlığını sürdürürken, anlatıcının kendi isteği ile veya hafızasının yanılması sonucu ya da dinleyenleri memnun etmek için belli değişimlere uğrar. Ancak masal tümünden bozulup tanınmaz hale getirilemez. Böylece her anlatılışında anlatıcının ve sosyal çevrenin şartlarından kaynaklanan bazı değişikliğe uğramış olur.

Bulgaristan Türkleri arasından Nimetullah Hafız tarafından derlenen beş masal ile, Yozgat Karkuyu bölgesinden tarafımızdan derlenen ve birbirinin benzeri olan beş masal bu düşüncelerimizi ortaya koymaktadır.

Önce Bulgaristan Türk masallarını sırasıyla özet olarak veriyoruz.

1. ALTINBAŞ'LA GÜMÜŞBAŞ¹

1. Beyin oğlu ile evlenmeyi düşünen üç kız kardeş vardır.
2. Kızlar beyin oğlu ile evlenmek için vaatlerde bulunurlar.
3. Kızlardan iki büyükleri vaatlerini yerine getiremez. Küçük kız vaadini yerine getirir. İki çocuk doğurur.
4. Küçük kızı kıskanan ablaları bir cadı vasıtasıyla çocukları alarak yerine it eniği bırakırlar.
5. Beyin oğlu küçük kıza sinirlenerek işkence yapar.
6. Küçük kızın doğurduğu çocukları cadı karı sandıkla denize atar.
7. Bir balıkçı sandığı denizden çıkarır, fakat ağzını açamaz, sandığı bir dağda bırakır.
8. Bir çobanın keçisi sandıkta bulunan çocukları besler.
9. Çoban keçiyi takip edip; çocukları bulur. Evine götürür, evlat edinir.
10. Çocuklar bir dere kenarında gezerken bir ihtiyara yardım ederler. İhtiyar da çocuklara gerçek annelerini söyler.
11. Cadı karının muhalefetine rağmen, Altınbaş anasını bir çuval altın verip kurtarır.
12. Altınbaş, Gümüşbaş kardeşini de bulup anneleriyle mutlu bir hayata dönerler.

2. ÜVEY KIZ²

1. Bir adamın karısı ölür, kızıyla yaşamaya başlar.
2. Bir müddet sonra adam evlenir. Bir kızı daha olur.
3. Üvey ana birinci kızı istemez, babasına kızı bir yere terketmesini söyler.
4. Baba kızı götürüp ulu bir dağa bırakır.
5. Kız dağda bir ağaca sığınır. Ağlamaya başlar.
6. Kızın sesini duyan ihtiyar bir kadın kızı alıp evine götürür. Birlikte yaşarlar.
7. Birgün ihtiyar kadın kızı dereye gönderir. Derede su üç renk akmaktadır. Su berrak akınca suyla gelen sandığı evine götürmesini söyler.
8. Kız içi altın dolu sandıkla babasının evine dönünce üvey anne yine kıskanır. Öz kızını dağa gönderir.
9. Bu kızda ihtiyar kadına rastlar. İhtiyar kadın bu kıza sarı suyla gelen sandığı tutmasını söyler.
10. Öz kızı sarı suyla gelen sandığı tutup eve getirir.
11. Sarı suyla gelen sandıktan yılan çıkar. Üvey anneyle kızını yer.
12. Baba-kız tekrar mutlu bir hayata dönerler.

3. BEYİN OĞLU İLE GÜZEL KIZ³

1. Güzel bir kızla evlenmek isteyen beyin oğlu, kısmetini ararken bir kadına rastlar.
2. Kadın beyin oğluna üç kutu verip, su kenarına varana kadar açmamasını söyler.
3. Beyin oğlu su kenarına varmadan iki kutuyu açar. Kutuların içinden gül çıkar.
4. Üçüncü kutuyu su kenarında açar. İçinden dünya güzeli bir peri kızı çıkar.
5. Beyin oğlunun peri kızından iki oğlu olur.
6. Bir çingen kızı, peri kızının sihrinden faydalanıp, peri kızının yerine geçer.
7. Sihri bozulan peri kızı kuş olup uçar. Ancak bir ihtiyar kadına yakalanır.
8. İhtiyar kadına beyin oğlunun konağında başından geçenleri anlatır.
9. Konakta incirleri ipe dizen kadınlar meseleyi öğrenir. Çingen kızını dövüp kovarlar.
10. Peri kızı oğullarına ve kocasına tekrar kavuşur. Mutlu bir hayat sürerler.

4. ALTIN ELMA⁴

1. Bir padişahın bahçesinde her sene bir adet meyve veren bir ağaç vardır.
2. Elma olgunlaşınca ortadan kaybolur.
3. Padişahın oğulları elmayı beklerler. Ancak büyük ve ortanca oğlan uyur. Küçük oğlan elmayı çalan ejderhayı vurur.
4. Ejderhanın kanını takip edip, bir pınara varırlar. Küçük oğlan cesaret gösterip pınara girer.
5. Pınarda üç kız vardır. Oğlan ejderhayı öldürüp kızları kurtarır.
6. Büyük kızları ağalarıyla evlendirmeyi, küçük kızla da kendisi evlenmeyi ister.
7. Pınardan çıkmadan küçük kız küçük oğlana, içinden elbise çıkan bir fındık verir.
8. Küçük oğlan pınarın içinden çıkarılmaz. Yedi kat yerin altına gider.
9. Bir kasabada padişahın kızını devin elinden, Baba Kuşu'nun yavrularını da bir yılandan kurtarır.

10. Padişahla Baba Kuşu oğlana yardım ederler. Oğlan ak dünyaya yeniden çıkar. Fındıktaki elbise yardımıyla, babasını ve ağalarını öldüren küçük oğlan, kızla evlenip mutlu bir hayat sürer.

5. KÖSE⁵

1. Çok fakir bir köse değirmene un öğütmeye gider.
2. Yolda tilkiden kurtulur, değirmende devden kurtulur. Hüneri olduğunu söyler.
3. Bir dev köseyi alır kendi memleketine götürür.
4. Devler köseyi yemek isterler, beceremezler.
5. Bir dev anası köseye iki deve yükü altın verip, köseyi evine getirir.
6. Köse tilkinin hilesinden kurtulup çocuklarıyla mutlu yaşar.

Şimdi de beş Bulgaristan Türk masalının benzeri olan beş Yozgat masalının özetlerini veriyoruz.

6. ALTIN SAÇLI OĞLAN GİLABORU SAÇLI KIZ⁶

1. Bir padişahın oğluyla evlenmek isteyen üç kız vardır.
2. Bu kızların vaatlerini duyan padişahın oğlu kızlarla evlenir.
3. Aradan zaman geçer, iki büyük kız vaadini yerine getiremez. Küçük kız iki çocuk doğurur.
4. Küçük kızı kıskanan ablaları, bir kocakarı vasıtasıyla çocukları alarak yerine it eniği koyarlar.
5. Bir dağa terkedilen çocuklar bir kuş tarafından beslenip büyütülür.
6. Padişahın oğlu gördüğü rüya üzerine çocukları bulur. Onlarla görüşmeye başlar.
7. Padişahın oğlunun çocukları bulduğunu öğrenen ablaları, onlardan kurtulmak için çeşitli hilelere baş vururlarsa da başaramazlar.
8. Gerçeğin anlaşılması üzerine büyük kızlar cezalandırılırlar. Çocuklar anne ve babalarına kavuşurlar.

7. GEYİK KARDEŞ İLE GÜZEL AYŞE⁷

1. Üç oğlanla bir kızın anneleri ölünce, babaları üvey anne getirir.
2. Üvey anne bir bahane ile çocukların evden uzaklaşmalarını sağlar.
3. Bir dağa terkedilen çocuklar tesadüfen bir kulübede birleşirler.

4. Bacılarını yemeye gelen devi takip edip, üç erkek kardeş üç devi öldürür.
5. Sihirli bir yemekten yiyen erkek kardeşler bir hayvana (geyiğe) dönüşürler.
6. Büyük kardeşler dağa giderken küçük kardeş kızla birlikte evde kalmaktadır.
7. Kız, kendisini seven bir padişahın oğluyla evlenir. Şehzadenin analığı kızını kıskanır, onu bir suya attırır.
8. Hamile olan kızını bir balık yutar. Kız balığın karnında doğum yapar.
9. Analık kendi kızını, kızın yerine şehzadenin yatağına sokar.
10. Kızın geyik olan kardeşi de kestirilecekken, şehzade durumu anlar. Karısını balığın karnından çıkarıp, analığını ve çirkin kızını cezalandırır.
11. Tekrar düğün kurarlar, mutlu olurlar.

8. DÜNYA GÜZELİ⁸

1. Halkacılık yapan bir ailenin çok güzel bir kızı vardır.
2. Halkacının kızıyla padişahın oğlu evlenmek ister. Padişah karşı çıkar. Halkacı kızı alıp kaçar.
3. Halkacı kızını vezirin oğluna vermek ister. Vezirin ve padişahın oğlu birlikte askerlik yapmaktadırlar. Askerden dönünce kız vezirin evinden ayrılır.
4. Vezirin oğlu karısını, padişahın oğlu da sevdiğini aramaya çıkar. Bir gün padişahın oğlu bir vesileyle evlerindeki hizmetçinin sevdiği kız olduğunu anlar. Eve geldiğinde kızın bir çete tarafından kaçırıldığını görür.
5. Çetenin reisi çetedeki bir kadın tarafından öldürülür. Çeteyi bulan padişahın oğlu ile çetedeki kadın kaçırılan kız için güreşirler.
6. Padişahın oğlu güreşi kazanır. Sevdiği kızını çetenin başı olan kadını ve onun çok güzel kölesini alır. Babasının evine döner mutlu olurlar.

9. SİHİRLİ ELMA⁹

1. Bir padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir elma ağacı vardır.
2. Bu ağaç her sene bir elma verir. Fakat bu elma çalınır.
3. Padişahın oğlu bu elmayı bir devin çaldığını anlar. Yaraladığı devi girdiği kuyuya kadar takip eder.
4. Üç kardeşin en küçüğü kuyuya iner. Orada karşılaştığı devlerle çeşitli serüvenler yaşar.

5. Güzel bir kızı devin elinden kurtarır. Kızın ablalarını da alarak babasının yanına döner.
6. Padişahın oğulları bu kızlarla evlenirler. Mutlu olurlar.

10. HEZER¹⁰

1. Hanımından çok korkan bir adam vardır. Bu adamı bir gün karısı evden kovar.
2. Adam evden ayrılırken beraberinde biraz un, biraz yumurta, biraz da ip alır. Yolda bir yerde toplanan sineklerden binini öldürür. Bu kahramanlığını da bir yere yazar.
3. Bu yazıyı gören dev bundan korkmaya başlar.
4. Korkak adam çeşitli hilelerle dev, kendisinin daha güçlü olduğuna inandırır.
5. Yalancı kahramanın yaptıklarından usanan devler onu evine bırakırlar. Bu arada da korkak adam hanımına kahramanlığını ispat eder.

11. MASALLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Özetlerini tek tek verdiğimiz bu masallar Antti Aarne-Stith Thompson¹¹ tarafından hazırlanan masal inceleme metoduna göre karşılaştırılmıştır. Bu tasnifine göre incelemesi yapılan masalların, asıl halk masalları bölümünün olağanüstü masallar şubesinden olduğu görülmektedir.

Karşılaştırmaya çalıştığımız beş masalın kaynakları da aynı gibidir. Çok az farklılıklar gözüküyor olsa da, yazımızın baş tarafında da belirttiğimiz gibi, masal daima değişim içindedir. Ancak masalların çatısı aynıdır. Çünkü ne kadar değişiklik olursa olsun tümünden değişimi mümkün değildir. Bu sebeple karşılaştırılan beş masalda da bir takım değişikliklerin olması doğaldır.

Meselâ, öncelikle masalların isimleri anlatıcının söylediğine göre belirlenmektedir.

Birinci masalı anlatıcı Bulgaristan yöresinde “Altınbaşla, Gümüşbaş” şeklinde ifade ettiği halde, Yozgat yöresinde “Altın Saçlı Oğlan-Gilaboru Saçlı Kız” şeklinde ifade etmiştir.

Diğer dört masalda da çatı aynı olmasına rağmen isimler farklıdır.

Üvey Kız / Geyik Kardeş ile Güzel Ayşe,
Beyin Oğlu ile Güzel Kız / Dünya Güzeli

Altın Elma / Sihirli Elma
Köse / Hezer

şeklinde isimlendirilmişlerdir.

Masallarda sayı ve şahıs motifleri de anlatana ve sosyal çevreye göre değişiklik göstermektedir. Başlangıç, geçiş ve bitiş formelleri de aynı özelliklerden kaynaklanan bir değişim içersine girmiştir. Bu değişiklikleri masallar üzerinde göstermeye çalışalım.

Altınbaşla Gümüşbaş masalının giriş formeli: “Bir zamanlar üç abla varmış”, geçiş formelleri, “Kızcağız ağlayadursun”, “Gel zaman git zaman”, “Az gitmişler, uz gitmişler”, Gelelim Bey’e çıraklık eden Altınbaş’a”. Bitiş formeli ise “Böylelikle Altınbaş, Gümüşbaş ve anaları yeniden bahtiyar yaşamaya başlamışlar.” Şeklinde ifade edilmiştir.

“Altın Saçlı Oğlan, Gilaboru Saçlı Kız” başlıklı masalda ise giriş formeli: “Bir varmış, bir yokmuş, Allahın kulu çoğumuş. Çok demesi günahmış, az demesi sevabımış.” Şeklinde bir tekerlemeden sonra, vaktin birinde bir adamın üç kızı varmış” şeklinde başlamaktadır. Geçiş formeli “O sırada padişahın oğlu rüya görüyor”. Bitiş formeli ise “Yiyor, içiyor muradına eriyorlar. Siz de yiye için muradınıza erin.” Şeklinde ifade edilmektedir.

Üvey kız adlı masalda giriş formeli çok daha değişik olarak ortaya çıkar.; “Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, develer top oynarken eski hamam içinde, hamamcının tası yok, hamamının kubbesi yok, içinde yıkacak suyu yok. Çarşıda bir tazı gezer boynunda haltası yok. Saraca gittim dedim; “Bir halta yapar mısın? Üç beş para kapar mısın?” Dedi “Hay hay, yaparım, kaparım istersen masala başlarım.” Dedim, “başla başla, o da başladı masala” şeklinde bir tekerlemeden sonra “Bir zamanlar bir adamın karısı ölmüş” şeklinde ifade edilmektedir. Geçiş formeli; “Bir gün, beş gün derken” bitiş formeli ise “Güle güle geçinmelerine yeniden devam etmişler” şeklindedir. Bu masalın benzeri olan Geyik Kardeş ile Güzel Ayşe adlı masalda giriş formeli: “Bir varmış bir yoğumuş. Bir evde bir ailenin üç oğlu bir kızı varmış” şeklindedir. Geçiş formelleri “Aradan zaman geçmiş, gel olmuş, git olmuş, gelelim eve, “bir gün böyle, beş gün böyle” bitiş formelleri “Yiyor içiyor, hoş muradına göçüyor” şeklinde ortaya konmaktadır.

Beyin oğlu ile Güzel Kız başlıklı masalda giriş formeli: “Bir varmış bir yoğumuş bir beyin bir oğlu varımış. Geçiş formeli: Her neyse, bitiş formeli de “Güzel kız kocasına, kızlarına ulaşmış. Şimdide yaşıyorlar” şeklindedir. Benzeri durumunda olan Dünya Güzeli adlı masalda giriş formeli:

“Bir varmış, bir yoğumuş, Allahın kulu dağdan taştan çoğumuş. Çok demesi günahmış, az demesi sevabımış. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde. Bit tellal iken, pire berber iken bir ananın bir babanın dünya güzeli bir kızı varmış.” Geçiş formeli: “Neysel, o sırada” bitiş formeli “Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine” şeklinde söylenmiştir.

Altın Elma başlıklı masalda giriş formeli: “Bir varımış, bir yokmuş. Bundan çok çok eski zamanda bir padişahın bahçesinde bir elma ağacı varmış. Geçiş formeli; “Şimdi bu çocuğu nasıl bulsunlar. Gelelim ağalarına”, bitiş formeli: “Sonra kardeşlerini bularak onları da kesmiş. Düğün yapmış ve karısı ile mesut olarak bu güne kadar yaşamış.” Benzeri durumunda olan Sihirli Elma adlı masalda giriş formeli: “Bir varımış bir yoğumuş Allahın kulu çoğumuş. Çok demesi günahmış az demesi sevabımış. Zamanın birinde bir padişah varımış”. Geçiş formelinde; “Bu arada az gitmiş, uz gitmiş”, bitiş formelinde: Kırk gün kırk gece toy düğün yapılır. Yeyip içip muradına ererler. Darısı muradı koynunda kalanlara olsun” şeklinde ifade edilmiştir.

Köse başlıklı masalın giriş formeli: “Bir varmış bir yokmuş. Vaktin birinde bir köse varmış.” Geçiş formeli: Bu masalda geçiş formeli kullanılmamıştır. Bitiş formeli: “Köse ise bu güne kadar yaşamış” şeklindedir. Benzeri olan Hezer adlı masalda giriş formeli: “Bir varmış bir yokmuş. Allahın kulu çokmuş. Çok demesi günahımış. Bir adam varmış.” Geçiş formeli: Benzerinde olduğu bu masalda da geçiş formeli kullanılmamıştır. Bitiş formeli ise: “El yiyor, yere geçiyor. Biz daha buradayız.” şeklinde ifade edilmiştir.

Görüldüğü gibi sosyal çevreye, anlatıcıya göre başlangıç, geçiş ve bitiş formelleri değişiklik arz etmektedir. Ancak beşinci sırada incelemeye aldığımız Köse / Hezer adlı masalların her ikisinde de bir motif ve bir tip ortaya konduğu için geçiş formeli kullanılmamıştır.

Yozgat bölgesinden derlediğimiz masallar hacim itibariyle daha geniş gözükmektedir. Bizce bunun sebebi masal anlatıcısının birden fazla masalı birleştirerek bir masal gibi anlatmasındandır. Temelde masalların çatısı aynıdır.

Bütün bunlara rağmen karşılaştırmaya çalıştığımız beş masalın EB ve AaTh kataloglarındaki tip numaraları aynı olup aşağıda görüldüğü gibidir.

1. Altınbaşla Gümüşbaş /Altın Saçlı Oğlan Gilaboru Saçlı Kız: EB: 239, AaTh: 707
2. Üvey Kız / Geyik Kardeş ile Güzel Ayşe: EB: 90, AaTh: 425

3. Beyin Oğlu ile Güzel Kız / Dünya Güzeli: Bu masallar sadece Türk dünyasına ait olup, masallarda geçen tip kataloglarda bulunmamaktadır. Bu sebeple tip numaraları yoktur.
4. Altın Elma / Sihirli Elma: EB: 72, AaTh: 301
5. Köse / Hezer: EB:162, AaTh: 1049

SONUÇ

Sonuç olarak incelemeye aldığımız beş masalın hemen hepsinde görülen değişiklikler, masal dünyasında görülen tabii değişikliklerdir.

Masalların tip numaraları, motifleri ve benzeri özelliklerine dikkat edildiğinde aynı kaynaktan geldiği intibasını uyandırmaktadır. Bu da bize Yozgat (Karakuyu) Bölgesi ile Balkan Türklerinin ortak kültür değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

Tarafımızdan derlenen masalların masal derleme (Karakuyu) bölgesinde, Balkanlardan göçerek gelen Türk asıllı aileler bulunmamaktadır. O halde bu kadar benzerlikler gösteren masalların oluştuğu toplumlari yıllar öncesinde birlikte yaşamış, aynı kültürü paylaşmış, aynı kökten gelen insanlar olarak görebiliriz.

Dođrusu da budur.

KAYNAKÇA

A. Yazılı Kaynaklar

1. Alptekin Ali Berat ; **Taşeli Platosu Masallarında Motif ve Tip Araştırması**, Erzurum 1982.
2. Elçin Şükrü ; **Halk Edebiyatına Giriş**, Ankara 1981.
3. Hafız - Nimetullah ; **Bulgaristan Türk Halk Edebiyatı Metinleri II**. Kültür Bakanlığı, Ankara 1990.
4. Öcal Ahmet ; **Karakuyu Köyü (Boğazhyan – Yozgat) Çevresi Masalları**, Erzurum 1999.
5. Seyidođlu Bilge ; **Erzurum Halk Masalları Üzerine Bir Araştırma**, Ankara 1975.

B. Sözlü Kaynaklar

1. Filiz İşgüzar ; Boğazlıyan 1930, Ümmi
2. Hatice Hasgül ; Boğazlıyan 1946, Ümmi
3. Maviş Aslandoğan ; Boğazlıyan 1929, Ümmi
4. Yasemin Ok ; Boğazlıyan 1963, Okur-Yazar

DİPNOTLAR

- ¹ Nimetullah Hafız, Bulgaristan Türk Halk Edebiyatı Metinleri II. Kültür Bakanlığı Yayınları Ankara 1990 s.189-192
- ² Nihetullah Hafız Age s. 205-206
- ³ N. Hafız Age s. 177-179
- ⁴ N. Hafız Age s. 168-174
- ⁵ Nemitullah Hafız Age s. 162-164
- ⁶ Ahmet Öcal, Karakuyu Köyü (Boğazlıyan-Yozgat) Çevresi Masalları A.Ü. Sos.Bil.Ens. TDE. ABD. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Erzurum 1999 c.2 s.198-200
- ⁷ Ahmet Öcal, Age, s. 347-356
- ⁸ Ahmet Öcal Age. s. 367-372
- ⁹ Ahmet Öcal Age. s. 343-346
- ¹⁰ Ahmet Öcal, Age. s. 391-393
- ¹¹ Antti Aarne-Stith Thomson The Types Of The Folktale, Helsinki 1928.